

a na raspolaganje je dan i Ministarstvu kulture te Biskupiji krčkoj, odnosno Župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Vrbniku. Župnik Anton Zec odobrio je da se kopija digitalizirane građe preda i Staroslavenskome institutu gdje je uvrštena u institutsku intranetsku bazu podataka programa *Izvori*.

Snimljena je građa trebala biti postavljena i na server Ministarstva kulture te postati dijelom mrežnoga portala *Hrvatska rukopisna i tiskana glagoljska baština* koji se ArhivPRO d.o.o. još

uvijek nada postaviti, no do danas za to nažalost nedostaju suglasnosti vlasnika pojedinih spomenika za objavljivanje na internetu. Iako je već i digitalizacijom ove građe hrvatska kultura mnogo dobila, nadamo se vremenu kada će svi zainteresirani i u virtualnom prostoru moći razgledati ovu izuzetno vrijednu zbirku koja bi znanstvenicima olakšala rad, a ljubiteljima glagoljske pisane i tiskane riječi bila dar izuzetne vrijednosti.

JURAJ LOKMER

ZNANSTVENI SKUP
»GACKA I OTOČAC U SREDNJEM VIJEKU«
(OTOČAC, 5. – 6. 3. 2010.)

U Otočcu je 5. i 6. ožujka 2010. godine održan znanstveni skup »Gacka i Otočac u srednjem vijeku«. Skup su u povodu 550. obljetnice utemeljenja Otočke biskupije i prvog proglašenja Otočca gradom organizirali Područni centar Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar u Gospiću, Razred za društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Katedra Čakavskog sabora pokrajine Gacke i Gacko pučko otvoreno učilište, pod pokroviteljstvom Grada Otočca. U dvorani Pučkoga učilišta pred brojnom publikom uvodnim su riječima skup otvorili docent na Odsjeku za povijest Filozofskoga fakulteta i voditelj gospićkoga područnoga centra Instituta Ivo Pilar dr. sc. Željko Holjevac, akademik Petar Strčić, predsjednik Katedre Čakavskoga sabora pokrajine Gacke

Milan Kranjčević, ličko-senjski dožupan Milan Krmpotić i otočki gradonačelnik Mario Barković. Prvi dan skupa u prepunoj dvorani Pučkoga učilišta ukupno 19 izlagača iz raznih institucija održalo je šesnaest predavanja: u prijepodnevnom dijelu šest, a u poslijepodnevnom deset predavanja. Drugi su dan sudionici posjetili Muzej Gacke i odabrane lokalitete gackoga kraja (Dabar, Sinac, Rajanov Grič, Švica).

Prijepodnevni dio skupa posvećen povijesnim temama iz ranije srednjovjekovne hrvatske (gacke) povijesti, započeo je predavanjem Mile BOGOVIĆA (Gospić) o knezu Borni i Bašćanskoj ploči u čijem se posljednjem 13. retku spominje ime Otočac (*Od kneza Gačana do Mikule u Otočcu*). Stajalište o podudaranju današnjeg

Otočca s Otočcem na Bašćanskoj ploči Bogović temelji na povijesnim spoznajama o postojanju opatije sv. Nikole u Otočcu, te na spomenu Like i Krbave, kao susjednih područja Gacke, na Bašćanskoj ploči. O povijesnim su temama izlaganja zatim održali Vladimir SOKOL (Sesvete), *Gacka u IX. stoljeću*; Hrvoje GRAČANIN (Zagreb), *Goti – Guduskani – Gačani: promišljanja o etnonimu Gačani i horonimu Gacka u svjetlu ranosrednjovjekovnih narativa i suvremenih historiografskih tumačenja*; Krešimir FILIPEC (Zagreb), »*Natio Guduscanorum*« između kneza Borne i Ljudevita. Arheološke su teme bile obrađene u dvama predavanjima: Radomir JURIĆ (Zadar), *Srednjovjekovni hrvatski nakit u Gackoj i Krbavi*; Tatjana KOLAK i Dalibor ŠUŠNJIĆ (Gospić), *Novi karolinški nalazi iz Gacke*.

Predavanja u poslijepodnevnom dijelu skupa zahvatila su tri bitne značajke gacke i otočke srednjovjekovne kulture: povijest otočke biskupije, vladavinu obitelji Frankopan i glagoljaštvo. Prve dvije teme obrađene su u ovim izlaganjima: Enver LJUBOVIĆ (Crikvenica), *Granice, stanovništvo i plemeniti rodovi Gacke župe*; Marko MEDVED (Rijeka), *Nastanak i nestanak Otočke biskupije*; Milko BRKOVIĆ (Zadar), *Diplomatičko-povijesni sadržaj bule pape Pija II. o osnutku Otočke biskupije i grada (5. III. 1460.)*; Ante GULIN (Zagreb), *Otočka biskupija, kaptol i biskup Petar Andrijević*; Blaženka LJUBOVIĆ (Senj), *Frankopansko razdoblje povijesti u političkim i društve-*

no-gospodarskim odnosima Otočca i Senja.

Glagoljskoj baštini gackoga područja, kao važnom dijelu hrvatske glagoljske kulture, bila su posvećena četiri predavanja u kasnijem poslijepodnevnom dijelu skupa. Darko ŽUBRINIĆ (Zagreb) u svojem radu *Hrvatska glagoljska baščina u Lici s posebnim osvrtom na Gatsku* iznio je pregled glagoljskih spomenika gackoga i šireg ličkog područja (*Kolunićev zbornik, Dabarski brevijar, Vatikanski brevijar Borg. Illirico 5–6, Borislavićev zbornik*) kao i pregled drugih glagoljskih spomenika u kojima se spominju osobe i mjesta gackoga kraja. Predavanje je popraćeno bogato opremljenom slikovnom prezentacijom. Mladen IBLER (Holbaek, Danska) govorio je o glagoljskom brevijaru iz druge polovice 14. stoljeća, *Borg. Illirico 5 – prilog srednjovjekovnoj glagoljaškoj baštini Gacke*, s posebnim osvrtom na zabilješke iz kojih se mogu iščitati povijesni podaci o obitelji Frankopan i tadašnjim prilikama u Lici i Gackoj. Milan MIHALJEVIĆ, Vesna BADURINA-STIPČEVIĆ i Marinka ŠIMIĆ (Zagreb) u predavanju *Mjesto Dabarskoga brevijara među hrvatskoglagoljskim liturgijskim kodeksima* iznijeli su rezultate bibliografske, tekstološke i jezične analize glagoljskoga *Dabarskoga brevijara* iz 1486. godine, koji se prema zapisu računa dabarske crkve 1515. godine nalazio u Dabru pokraj Otočca. Istaknuto je kako *Dabarski brevijar* sadržava dulje biblijske lekcije i opširne hagiografske legende i pasije

u sanktoralu, te da je u njemu sačuvano nekoliko jedinstvenih oficija. Na temelju usporedbe s drugim glagoljskim kodeksima, autori *Dabarski brevijar* smještaju u mlađu (južnu) skupinu hrvatskoglagoljskih kodeksa, tj. u prijelaznu podskupinu koju čine prijevodi znatno prilagođeni latinskom jeziku, koji u pojedinim dijelovima pokazuju mjestimične sličnosti sa starijim prijevodima sjeverne skupine. Na kraju zaključuju kako je prijelaznu skupinu činilo više matica, tj. da je postojalo više brevijara nego što ih je danas sačuvano. Andrea RADOŠEVIĆ (Zagreb) predavanje *Propovijed Vrime estb namb ot sna vstati iz Koluničeva zbornika* posvetila je odnosu propovijedi *Vrime estb namb ot sna vstati*, koja se nalazi na kraju *Korizmenjaka* a uobičajeno se čita na Prvu nedjelju došašća, i korizmenih propovijedi iz *Koluničeva Korizmenjaka*, koji je 1486. godine prepisan u Knežej Vasi kod Otočca. Istaknuto je kako je *Koluničev zbornik* samo jedan od šest glagoljskih neliturgijskih rukopisnih zbornika, koje povezuje s gackim i širim ličkim područ-

jem. *Korizmenjak* je smješten u kontekst tadašnjih zbirka trodijelnih propovijedi koje pozivaju na ispovijedanje smrtnih grijeha. Usporedbom tematsko-stilskih značajka zaključeno je kako propovijed *Vrime estb namb ot sna vstati* ima ulogu sinteze središnjih tvrdnji i podcrtavanja ključnih tema iznesenih u korizmenim propovijedima. Posljednje je bilo izlaganje Milana KRANJČEVIĆA (Otočac), *Značaj horonima Gacka u hrvatskoj povijesti i njegova refleksija do suvremenosti*.

Na ovom je skupu jasno istaknuto kako je istraživanje srednjovjekovne hrvatske baštine nemoguće bez dobra poznavanja povijesnih zbivanja Otočca i Gacke. Svrha će ovoga skupa biti ispunjena ako potakne istraživače na daljnje istraživanje kulturno-povijesne ostavštine srednjovjekovnoga Otočca i Gacke, te ako njihovi budući radovi o gackom povijesnom naslijeđu preduhitre sljedeću okruglu obljetnicu. Nadamo se da će im poticaj u tome biti najavljeni zbornik radova.

ANDREA RADOŠEVIĆ

NOVI ČLANOVI HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Staroslavenski institut u Zagrebu može se pohvaliti izborom dvaju svojih znanstvenika među nove članove Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: Ivanka Petrović, zaslužna znanstvenica Staroslavenskoga instituta i jedna od vodećih svjetskih hagiografa, izabra-

na je za redovitu članicu Akademije, a Milan Mihaljević, znanstveni savjetnik u trajnome zvanju, izabran je za člana suradnika.

Novi su članovi izabrani na Izornoj skupštini Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti održanoj 20. svibnja